



سند راهبردی گروه‌های جهادی حوزه‌های علمیه

مقدمه

با عنایت به رسالت ذاتی و سند چشم‌انداز حوزه‌های علمیه^۱ و در راستای تحقق مأموریت‌های حوزه علمیه در هدایت اجتماعی جامعه اسلامی در پرتو بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی، تربیت جهادی، تعمیق و گسترش فرهنگ و رویکرد خدمت‌رسانی در میان طلاب و روحانیون و ایفای نقش مؤثر نهاد روحانیت در محرومیت‌زدایی و کمک به محرومان و اقشار کم‌برخوردار و بهره‌مندی از ظرفیت‌های تبلیغی موجود در این عرصه، **سند راهبردی گروه‌های جهادی حوزه‌های علمیه**، با همکاری واحد قوانین دفتر برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی و به شرح ذیل تدوین می‌گردد.

مأموریت

۱. تعمیق، تبیین و توسعه فرهنگ جهادی و گفتمان‌سازی جهاد خدمت‌رسانی در سطح حوزه و جامعه
۲. تقویت و گسترش خدمات اجتماعی حوزه‌های علمیه و هدایت و جهت‌دهی آن در مسیر رفع استضعاف و حمایت از محرومین

چشم‌انداز

گروه‌های جهادی حوزه‌های علمیه در افق ۱۴۱۴ مجموعه‌ای هستند:

کنش‌گر، راهبر، تسهیل‌گر، کارآمد، مطالبه‌گر و منسجم در زمینه برنامه‌ها و فعالیت‌های جهادی حوزویان و عموم جهادگران کشوری در این افق گروه‌های جهادی حوزه‌های علمیه از ویژگی‌های ذیل برخوردار است:

۱. حضور فعال و مسئولانه و مواجهه بهنگام با آسیب‌ها و حمایت از آسیب‌دیدگان و مستضعفین
۲. دارای نقش اثربخش و جایگاه ممتاز در زمینه خدمات اجتماعی و رفع محرومیت از جامعه
۳. محور، هدایتگر و جهت‌ده فعالین و فعالیت‌های عرصه خدمت‌رسانی و جهادی
۴. متعامل با نهادها و گروه‌های دولتی و مردمی مؤثر و مرتبط با حوزه جهاد خدمت‌رسانی
۵. پیشگام و پیشرو در شناسایی بسترهای محرومی‌زا و مناطق کم‌برخوردار و پاسخ‌گو کردن نهادهای مسئول در راستای رفع محرومیت؛
۶. واجد برنامه‌های یکپارچه و هم‌گرا و فعالیت‌های هماهنگ، هدف‌مند و همسو

ارزش‌های اساسی

۱. دین‌محوری و رویکرد اجتهادی
۲. حرکت در افق اندیشه‌های امامین انقلاب و مراجع معظم
۳. خودسازی و رشد معنوی

۱- منشور حوزه‌های علمیه، سیاست‌های تبلیغی، بند ۱۲.

۴. مسئولیت‌پذیری و تعاون اجتماعی
۵. عدالت‌محوری
۶. قانون‌مداری و ضابطه‌مندی
۷. حفظ حریم و کرامت انسانی
۸. علم‌محوری و حکمت‌ورزی
۹. تکلیف‌گرایی و آرمان‌گرایی
۱۰. تحفظ بر ارزش‌های اخلاقی و اجتماعی
۱۱. مردمی‌بودن، پاسخ‌گویی و نقد‌پذیری

اهداف

۱. تبیین و گفتمان‌سازی منظومه معرفتی اسلام در خصوص لزوم تعاون و انفاق در جامعه اسلامی؛
۲. محروم‌زدایی و نقش‌آفرینی در حل مشکلات و دغدغه‌های اقشار آسیب‌دیده و آسیب‌پذیر؛
۳. تربیت طلاب جهادگر، متعهد و انقلابی و تقویت روحیه جهادی، مواسات مؤمنانه و حمایت از محرومین در میان آن‌ها؛
۴. ظرفیت‌یابی و ظرفیت‌سازی جهت بهره‌مندی از فرصت‌های تبلیغی موجود در عرصه فعالیت‌های جهادی؛
۵. نظام‌مندسازی برنامه‌های جهادی و شبکه‌سازی فعالان عرصه خدمات اجتماعی جهادی در چارچوب نقشه مهندسی فرهنگی کشور؛

سیاست‌های کلان

۱. تأکید بر اشراق اصول و مبانی اسلامی، فرامین مراجع معظم تقلید^{دامت برکاتهم} و منظومه فکری امامین انقلاب در کلیه برنامه‌ها و اقدامات؛
۲. اهتمام بر رعایت دستورات مدیر حوزه‌های علمیه، تأکیدات شورای عالی و سیاست‌ها و ضوابط کلان مرکز مدیریت؛
۳. پرهیز از سیاست‌زدگی و توجه به مردمی‌سازی فعالیت‌های جهادی حوزوی و همکاری و استفاده از ظرفیت گروه‌های مردمی؛
۴. تأکید بر حضور بهنگام، مؤثر و هدف‌مند در مواجهه با محرومیت، حوادث غیر مترقبه و حمایت از محرومین با رویکرد مسأله-مدار و منطقه‌محور؛
۵. اهتمام به بهره‌مندی از فرصت‌های تبلیغی و ترویجی در فعالیت جهادی با هماهنگی بخش‌های مرتبط ستادی؛
۶. تأکید بر شناسایی و حمایت از فعالان و گروه‌های جهادی حوزوی ضمن اتخاذ رویکرد تربیت‌محور و توانمندسازی؛
۷. پژوهش‌محوری و اهتمام بر تدوین پیوست مطالعاتی و پژوهشی برنامه‌ها و اقدامات حوزه علمیه در زمینه خدمات اجتماعی و جهادی؛
۸. توجه به همکاری‌های میان‌بخشی و اتخاذ رویکرد یکپارچه و هم‌افزا در تدوین و اجرای برنامه‌های جهادی حوزه‌های علمیه؛
۹. تأکید بر ارتباط و تعامل نظام‌مند با نهادها، تشکل‌ها و گروه‌های فعال در عرصه جهاد خدمت‌رسانی با حفظ شأن حوزه‌های علمیه؛

عرصه‌های کارکردی

۱. بلایا و حوادث طبیعی و غیر مترقبه؛
۲. اردوهای جهادی؛

۳. آسیب‌های اجتماعی؛
۴. خدمات فرهنگی و مشاوره‌ای در مناطق کم‌برخوردار؛
۵. افراد، گروه‌ها، اماکن و مناطق آسیب‌پذیر و در معرض آسیب؛

راهنمای عملیاتی

۱. تعمیق و توسعه مطالعات و پژوهش‌های دینی در عرصه خدمت‌رسانی و حمایت از پژوهش‌گران و آثار آنان؛
۲. تسهیل و ترغیب طلاب بویژه طلاب مدارس علمیه جهت عضویت در گروه‌های جهادی و حضور در برنامه‌ها؛
۳. مشارکت‌دهی مردم، افراد بومی و جوانان غیرحوزوی علاقمند به فعالیت جهادی در فعالیت‌ها و اقدامات؛
۴. جذب حمایت و منابع مالی مورد نیاز فعالیت‌های جهادی از طریق رایزنی با دستگاه‌ها و نهادهای متولی و مسئول؛
۵. ارتقاء سطح دانشی و مهارتی اعضای گروه‌های جهادی از طریق برگزاری دوره‌ها و کارگاه‌های آموزشی؛
۶. بازنمایی صحیح و جذاب اقدامات صورت گرفته از سوی حوزه‌های علمیه در زمینه رفع محرومیت و فعالیت‌های جهادی؛
۷. پشتیبانی و حمایت معنوی، قانونی و مالی از گروه‌های جهادی حوزوی و برنامه‌های آنان در چارچوب ضوابط؛
۸. برنامه‌ریزی در خصوص ارائه خدمات تخصصی جهادی حوزویان به آحاد مردم و محرومین با استفاده از سند آمایش؛
۹. شناسایی و تهیه بانک اطلاعاتی جامع از جهادگران، فعالین حوزوی و گروه‌های جهادی و وضعیت عملکرد آنها؛
۱۰. تولید آثار و محتواهای جذاب پژوهشی، آموزشی و رسانه‌ای در خصوص ضرورت و کارکردهای گروه‌های جهادی؛
۱۱. برگزاری جشنواره‌ها و پویش‌های مرتبط با فعالیت‌های جهادی در راستای گفتمان‌سازی و ترویج فرهنگ و فعالیت‌های جهادی؛
۱۲. بهره‌مندی از ظرفیت مشاورین، نخبگان و صاحب‌نظران و نهادهای حوزوی و غیر حوزوی در جهت ارتقاء برنامه‌ها و بهبود عملکرد؛

• نقاط قوت

۱. واکنش سریع و بهنگام گروه‌های جهادی حوزه‌های علمیه در مواجهه با حوادث و مأموریت‌های محوله؛
۲. عدم تحمیل هزینه‌های مالی سنگین بواسطه اقدامات گروه‌های جهادی به حوزه علمیه؛
۳. محوریت تهذیب، خودسازی معنوی و انگیزه‌های الهی در انجام فعالیت‌های جهادی؛
۴. استقبال مناسب و انگیزه وافر طلاب در خصوص عضویت و فعالیت در گروه‌های جهادی؛
۵. بهره‌مندی از نخبگان و حضور چهره‌های شاخص حوزوی در میان جهادگران حوزوی؛

• نقاط ضعف

۱. محدودیت‌های موجود در زمینه مسائل مالی و منابع انسانی و نیمه کاره ماندن امور؛
۲. عدم انسجام و توازن کافی در بین اعضای یک گروه جهادی و گروه‌های جهادی با یکدیگر؛
۳. عدم ثبات و پراکندگی فعالیت‌های جهادی و عدم امکان برنامه‌ریزی میان مدت و بلندمدت به علت ناپایداری سیاسی و ساختاری؛
۴. فقدان بانک جامع اطلاعاتی و عدم دسترسی کافی به داده‌های مورد نیاز در خصوص گروه‌های جهادی؛
۵. عدم وجود برنامه‌های آموزشی و مهارتی علمی و متناسب برای اعضای گروه‌های جهادی؛
۶. عدم تدوین اسناد، قوانین و مقررات سازمانی مورد نیاز گروه‌های جهادی؛
۷. عدم برنامه‌ریزی جامع در خصوص تربیت معنوی و رشد تهذیبی اعضای گروه‌های جهادی؛

• فرصت‌ها

۱. عنایت و حمایت ویژه رهبر معظم انقلاب اسلامی^{مدظله‌العالی} از گسترش فعالیت‌های جهادی در بین عموم جوانان؛
۲. حمایت مستمر مدیر محترم حوزه‌های علمیه از توسعه و تقویت فعالیت‌های جهادی در حوزه‌های علمیه؛
۳. اقبال عمومی فکری و عملی جامعه نسبت به فعالیت‌های جهادی طلاب حوزه‌های علمیه؛
۴. ایجاد کرسی درس خارج و رشته‌های تخصصی و دروس اقتضایی با موضوع خدمت‌رسانی اجتماعی؛
۵. بهره‌مندی از منابع مالی، تجهیزات مورد نیاز با استفاده و همکاری با نهادی متولی و متمول؛
۶. وجود زمینه‌های مناسب برای گسترش تعامل با گروه‌های غیر حوزوی فعال در عرصه جهاد خدمت‌رسانی؛
۷. ایجاد سازوکار لازم جهت ثبت سوابق جهادگران حوزوی در مراکز حوزوی و حمایت هدف‌مند از آنان؛

• تهدیدها

۱. نگاه جانبی و ابزاری برخی از بخش‌های حوزوی و مسئولان سایر سازمان‌ها و نهادها به فعالیت‌های جهادی؛
۲. عدم وجود سیاست‌ها و اصول مشترک میان نهادهای حوزوی و غیر حوزوی در خصوص گروه‌های جهادی؛
۳. عدم برخورداری از ثبت حقوقی، پشتوانه قانونی و هویت رسمی برای گروه‌های جهادی به نسبت سایر تشکل‌های مردم‌نهاد؛
۴. عدم تناسب میزان اعتبارات مالی و فرایند تخصیص بودجه به فعالیت‌های جهادی با اهداف و مأموریت‌ها؛